

Vejledning til modtagelse og undervisning af tosprogede elever i Norddjurs Kommune

Udarbejdet februar 2026

Indhold

Indledning.....	3
Sprogstøtte	3
Basisundervisning i dansk (basisdansk)	4
Supplerende undervisning i dansk som andet sprog.....	4
Indskrivning i almenklasse på distriktsskolen	5
DSA-vejlederens rolle	5
Procedure for brug af vejledere på andre skoler	6
Fritagelse fra undervisning i fag	6
Prøver	6
Fritagelse fra prøve.....	6
Hjælpemidler til de afsluttende prøver.....	7
Bilag 1: Inspiration til procedure for indskrivning på skolen.....	8
Bilag 2: Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer	9

Indledning

Denne vejledning beskriver Norddjurs Kommunes praksis for modtagelse og undervisning af tosprogede elever eller elever med dansk som andet sprog (DSA).

Tosprogede elever defineres som *børn, der har et andet modersmål end dansk, og som først ved kontakt med det omgivende samfund, eventuelt gennem skolens undervisning, lærer dansk.*¹

I Norddjurs Kommune indskrives eleverne fra august 2026 direkte i almenklasserne i det skoledistrikt, som eleven er bosat i. Formålet er, at eleverne hurtigt bliver en naturlig del af skolens faglige og sociale fællesskaber, så deres danske sprogudvikling styrkes i hverdagsnære sammenhænge. Ved at deltage i undervisningen, klassens aktiviteter og fritids- og foreningsliv får eleverne de bedste muligheder for at lære dansk, skabe relationer og blive integreret i lokalsamfundet.

Modtagelse og undervisning af tosprogede elever tager udgangspunkt i kommunens **børnesyn**, som bl.a. lyder, at alle børn har værdi og potentiale, og at børn udvikles og dannes gennem aktiv deltagelse i meningsfulde fællesskaber. Skolen har derfor ansvar for at skabe rammer, der giver hver elev mulighed for at trives, lære og deltage.

Samtidig fremhæver kommunens **forældresyn**, at forældre er de vigtigste i barnets liv, og samarbejdet ses som afgørende for barnets trivsel og udvikling. Et åbent, respektfuldt og ligeværdigt samarbejde forældre til tosprogede elever er derfor en central del af skolens opgave.

Modtagelsen af tosprogede elever bygger på også på kommunens **samarbejdssyn**, hvor vi accepterer, respekterer og giver plads til forskellighed. Skolen kommunikerer tydeligt, lytter aktivt og følger op på aftaler. Modtagelse og undervisning af tosprogede elever kræver, at der samarbejdes på tværs for at skabe sammenhæng for eleven.

Vejledningen giver et samlet overblik over procedurer, opgaver og pædagogiske greb, som skal understøtte en god og sammenhængende skolestart for tosprogede elever.

Der gøres opmærksom på, at når der træffes en konkret individuel beslutning vedrørende en elev, er dette en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og der er derfor notatpligt omkring begrundelse mv.

Sprogstøtte

I vejledningen henvises der til **undervisning i dansk som andet sprog**, som er en fælles betegnelse for en undervisningsfaglig og pædagogisk indsats, der har til formål at støtte børn og unges tilegnelse af dansk, når dansk ikke er deres førstesprog. Undervisning i dansk som andet sprog kan både ske som basisdansk og supplerende dansk.

¹ Bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog, §1

Tosprogede elever, der optages i folkeskolen, og som har behov for sprogstøtte, skal derfor modtage folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog i overensstemmelse med deres behov og forudsætninger². Beslutningen om behov for sprogstøtte og i givet fald, om undervisningen skal foregå som basisdansk eller supplerende dansk, træffes af skolens leder med inddragelse af skolens DSA-vejleder og i samråd med forældrene og eleven.

Til afdækning af sprogstøtte og når der gives undervisning i dansk som andet sprog anvendes materialet Hele vejen rundt - se [bilag 2](#). Der er løbende notatpligt for underviseren om elevens forløb.

Basisundervisning i dansk (basisdansk)

Basisdansk er et midlertidigt, intensivt og målrettet undervisningstilbud til elever, der lige er ankommet til Danmark, eller som har et meget begrænset dansk sprogligt udgangspunkt. Undervisningen skal tilbydes tosprogede elever, som ikke har de fornødne sproglige kompetencer til at få tilstrækkeligt fagligt udbytte af den almindelige undervisning³.

Organisering af basisundervisning

Basisundervisning i dansk som andet sprog skal gives uden for klassens rammer på særlige hold eller som enkeltmandsundervisning separat fra den almindelige undervisning. Hver enkelt elev skal modtage undervisning i overensstemmelse med eget behov og forudsætninger.

Antallet af timer med basisundervisning skal fastsættes efter en vurdering af elevens behov. Behovet for basisundervisning afhænger af, hvilket behov for sprogstøtte eleven har for at kunne deltage i og få udbytte af undervisningen i den almindelige klasse. Der er ikke noget til hinder for, at nyankomne elever, der modtager basisundervisning, straks deltager i undervisningen i den almindelige klasse i nogle ugentlige timer. Det skal i givet fald ske med fornøden sprogstøtte, og man kan med fordel starte i de fag eller dele af fag fx inden for den praktiske/musiske fagblok, hvor eleverne har bedst mulighed for at få et meningsfyldt udbytte af undervisningen⁴.

Hvornår skal basisundervisning ophøre?

Basisundervisningen skal ophøre, når den pågældende elev vurderes at kunne deltage i den almindelige undervisning med supplerende undervisning i dansk som andetsprog efter bekendtgørelsens § 3, og senest efter to års forløb⁵.

Supplerende undervisning i dansk som andet sprog

Supplerende undervisning er sproglig støtte til tosprogede elever, som er i stand til at deltage i den almindelige undervisning i klassen, men for at få det fulde udbytte af undervisningen skal modtage supplerende undervisning i dansk som andet sprog. Formålet er, at eleven tilegner sig et fagligt sprog og ikke kun hver-

² Bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog, §2

³ Bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog, §4

⁴ Hyrdebrev, STUK: Kravene til basisundervisning i dansk som andetsprog til nyankomne elever i folkeskolen, 11. november 2020. [Kravene til basisundervisning i dansk som andetsprog til nyankomne elever i folkeskolen](#)

⁵ Bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog, §4, stk. 7

dagssprog. Denne undervisning er ikke beregnet til nyankomne elever, som har behov for basisundervisning⁶.

Organisering af supplerende undervisning

Undervisning i supplerende dansk foregår som en integreret del af elevens almindelige undervisning i klassen⁷. Hvis undervisningen ikke kan foregå som en integreret del af den almindelige undervisning, skal den foregå i tiden til understøttende undervisning eller uden for den almindelige undervisningstid.

Hvornår skal supplerende undervisning ophøre?

Den forventede varighed af supplerende undervisning fastsættes ud fra elevens behov⁸.

Indskrivning i almenklasse på distriktsskolen

Eleven indskrives som udgangspunkt på det klassetrin, der svarer til elevens alder på skolen i bopælsdistriktet. Skolens leder kan efter konkret individuel vurdering af den enkelte elev og i samråd med forældrene bestemme, at en elev rykkes et klassetrin op eller undervises på samme klassetrin i to år, hvis det er til elevens bedste.⁹

Procedure for indskrivning på skolen laves lokalt. Inspiration kan findes i [bilag 1](#).

DSA-vejlederens rolle

DSA-vejlederens opgave er at vejlede, inspirere og koordinere skolens arbejde med at skabe deltagelsesmuligheder for tosprogede elever og udvikle og styrke elevernes kompetencer i tilegnelsen i det danske sprog.

DSA-vejlederen vejleder kollegaer om:

- Tilrettelæggelse og gennemførelse af
 - undervisning af børn med DSA
 - skole-hjemsamarbejdet med flersprogede familier
- Nye materialer og arbejdsmetoder inden for DSA-området herunder:
 - "Hele vejen rundt" om elevens sprog og ressourcer - se [bilag 2](#).
 - Supplerende undervisning i dansk som andetsprog for elever, hvor der er behov for at følge elevens dansk-sprog-udvikling
- Læsning af nationale tests i læsning i et DSA-perspektiv
- Understøtte klassens lærere i løbende evaluering af elevens sproglige progression i "Hele vejen rundt" - se [bilag 2](#).
- Rammesætte fagsproglig udvikling for flersprogede elever, der har brug for sprogstøtte.

Der er uddannet DSA-vejledere på Auning Skole og på Søren Kanne-skolen. Der afsættes tre timer om ugen til DSA-vejledning på hhv. SK og Auning, heraf kan den ene allokeres til vejledning i Børneby Nord og Gles-

⁶ Bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog, §3, stk. 1-2

⁷ Bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog, §3, stk. 1

⁸ Bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog, §3, stk. 4

⁹ Folkeskoleloven, §12

borg Skole ved behov. Derudover modtager skolerne årligt en pulje midler fordelt forholdsmæssigt efter antal indskrevet elever på skolen, som er øremærket undervisning i dansk som andet sprog.

Procedure for brug af vejledere på andre skoler

Skoler der ikke har uddannet DSA-vejledere kan gøre brug af vejledere fra en af skolerne med uddannet DSA-vejledere.

- Glesborg Skole og Anholt kan kontakte Søren Kanne-skolen.
- Skoler i Børneby Nord kan kontakte Auning Skole

Når der indskrives et barn med behov for undervisning i dansk som andet sprog på en skole uden DSA-vejleder, kontaktes skolen, hvor DSA-vejlederen er tilknyttet. Kontakten går gennem ledelsen.

Skolerne kan kalde på vejledning til de samme opgaver, som beskrevet under 'DSA-vejleder' ovenfor.

Fritagelse fra undervisning i fag

En tosproget elev, der modtager undervisning i dansk som andetsprog (basis eller supplerende) kan med forældrenes samtykke i ganske særlige tilfælde fritages for undervisningen i et fag, dog ikke dansk og matematik, hvis det skønnes umuligt at afhjælpe elevens vanskeligheder gennem supplerende undervisning¹⁰. Eleven skal have anden undervisning i stedet.¹¹

Prøver

Elever på 9. klassetrin skal i lighed med øvrige elever som udgangspunkt aflægge prøve i de obligatoriske fag og udtræksfag, som eleven har modtaget undervisning i. Herudover kan eleven eventuelt indstille sig til prøve i valgfag.

Fritagelse fra prøve

Skolens leder kan efter en konkret individuel vurdering af den enkelte elev beslutte at en elev, der er ankommet til Danmark efter det fyldte 14. år, fritages for at aflægge prøve i et eller flere fag, hvis det vurderes at prøveaflæggelse ikke anses for hensigtsmæssigt på grund af elevens utilstrækkelige danskundskaber¹² (det må således ikke ske på baggrund af elevens faglige kompetencer, fremmøde mv.).

Skolens leder kan endvidere beslutte, at en elev, der er ankommet til Danmark efter det fyldte 13. år, fritages for at aflægge prøve i det praktiske/musiske valgfag på 8. klassetrin, hvis det vurderes, at prøveaflæggelse ikke anses for hensigtsmæssigt på grund af elevens utilstrækkelige danskundskaber.

¹⁰ Folkeskolelovens § 5, stk. 5

¹¹ Bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog, §5

¹² Bekendtgørelse om folkeskolens prøver §39

Fritagelse fra prøve skal fremgå af elevens prøvebevis, og herudover skal der for hver prøve, der er givet fritagelse for, udarbejdes en kort redegørelse for, på hvilket grundlag elevens udbytte af undervisningen er evalueret. I redegørelsen skal der indgå en beskrivelse af følgende:

- Elevens standpunkt i det fag eller dele af fag, der er givet fritagelses for
- En beskrivelse af evalueringsformen
- Resultaterne af denne evaluering

- dette gøres af lærerne i de fag, eleven er fritaget for prøve i. Det gøres i maj/juni.

Hjælpemidler til de afsluttende prøver

For de elever, der skal aflægge afsluttende prøver, er det muligt at søge om hjælpemidler fx forlænget prøvetid, intowords, støtteperson og pauser.

Bilag 1: Inspiration til procedure for indskrivning på skolen

Proces	Ansvar	Materiale
Eleven placeres i en klasse på det pågældende alderstrin	Afdelingsleder	
Orientering til DSA-vejleder om, at der starter en ny elev	Afdelingsleder	
Planlægning af elevens opstart	DSA-vejleder	
Opstartssamtale - deltagelse af afdelingsleder, DSA-vejleder, kontaktlærer, familie/værge, tolk, elev	Afdelingsleder	
Indskrivning - aflevere indskrivningsblanket på skolens kontor	Afdelingsleder	
Afdækning af sprog og erfaringer	DSA-vejleder	Trin 1 i Hele vejen rundt
DSA-vejleder mødes med klasseteamet og vejleder om processen, afdækning og HVR-materiale	DSA-vejleder	
Afdækning af litteracitet og numeralitet	Dansk- og matematiklærere	Trin 2 i Hele vejen rundt
Eleven starter i klassen	Kontaktlærer	
Løbende opfølgning på fagsproglige udvikling samt kommunikations- og læringsstrategier.	Dansk- og matematiklærere	Trin 3 i Hele vejen rundt

Opstartssamtale

Ved samtalen er der særlige forhold, du skal være opmærksom på:

- Udfyldelse af indskrivningsblanket
- Tidligere skolegang og evt. PPR-henvisninger
- Sociale, faglige og individuelle forhold (diagnoser, medicinering og så videre...)
- Skal der ske fritagelser fra fag, prøver eller 2. fremmedsprog?
- Transport til/fra skolen
- Orientering om "Hele vejen rundt"
- Hvad kan forventes ift. basisdansk og senere supplerende undervisning

Bilag 2: Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer

Ved opstart af nyankommen elev på skolen afholdes en række samtaler med formålet om at afdække elevens forudsætninger for at indgå i undervisningen. Derefter gennemføres løbende opfølgning på elevernes udvikling. Til dette tages udgangspunkt i materialet [Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer](#) - trin 1-3. Der er løbende notatpligt for underviseren omkring elevens forløb.

Trin	Formål	Tidsplan	Ansvar
Trin 1: Afdækning af sprog og erfaringer	At få viden om elevens sprog, tidligere undervisning og skolegang, erfaringer, interesser og forventninger.	Når eleven modtages i skolesystemet. Afdækningen kan gennemføres i sammenhæng med eller forlængelse af indskrivningssamtalen på skolen.	DSA-vejleder Modtagende underviser(e)
Trin 2: Afdækning af literacitet og numeralitet	At få viden om elevens kendskab til og erfaringer med skriftsprog i forskellige sammenhænge. Samt at få viden om elevens funktionelle matematiske kompetencer. Samtalerne skal bidrage med viden om elevens ressourcer, forudsætninger og behov i forhold til elevens kommende undervisning.	De to samtaler kan gennemføres i forlængelse af hinanden og gerne hurtigst muligt i forbindelse med elevens skolestart.	Dansk- og matematiklærere, der skal undervise eleven efterfølgende
Trin 3: Løbende opfølgning	Løbende opfølgning på elevernes fagsproglige udvikling samt kommunikations- og læringsstrategier.	I perioden hvor tosprogede elever modtager undervisning i DSA (basis eller supplerende).	Elevens undervisere i forskellige fag, der sammen står for at gennemføre løbende opfølgning. Vurderingen drøftes med klassens øvrige lærere.